

Spectacolul e realizat cu mijloace puține, dar cu o profundă participare a actorilor la rolurile lor, Maria Tudosie detașându-se între egali, prin umorul și finețea nuanțelor pe care le pune în fiecare dintre replicile sale, aparent naive, inconștiente, căci ea o este proasta satului, devenind, de fapt, adevărata purtătoare a adevărului, precum măscăricii la curțile regale, în antiteză vădită cu cei cărora li se conferă de către comunitate rolul de înțelepți. Încă un caz, dramatic, în care judecata mulțimii nu este infailibilă, dimpotrivă. În schimb, judecata celor puțini, care se aliază treptat și gradat cu așa-zisul demon roșu, se dovedește a fi cea valabilă. Finalul e tragic: „demonul” și aliații săi, două femei și un bărbat, fug cu o barcă, spre a scăpa de execuția de a doua zi, numai că, după ce proviziile li s-au terminat, vor fi siliți să-l mănânce pe „demonul roșu”, care murise între timp, acceptând astfel, implicit, subtil, faptul că nu era om, împreună tocmai cu cei a căror aceeași opinie o respinseseră până atunci. Singura care nu acceptă și, când află ce a mâncat sub numele de supă de aripă de rechin, se aruncă de pe o stâncă, este și prima care a acceptat umanitatea „demonului”, proscrisa Fuku, foarte sensibil și convingător interpretată de Simona Popescu. Vitalie Bantaș, în mai multe roluri groțefi și comice, compune și el aceste personaje cu maximă minuție și virtuozitate. Radu Zetu e bine în rolul său oscilant, comic în tragicul său, ca și Afrodită Androne. Un cuvânt de mulțumire ar trebui adresat Hanei Hashimoto, atât pentru ideea sa de a traduce și impune pe o scenă românească o piesă a celui mai celebru autor dramatic japonez de azi, cât și pentru interpretarea demonului roșu, o probă autentică și seducătoare de teatru modern japonez.

În fine Teatrul ACT. Nu-mi amintesc să fi asistat aici la vreun spectacol care să nu mă pună pe gânduri. Că e vorba de drama modernă a corectitudinii politice sau de utopia isterică a unui trecut nu tocmai îndepărtat, fie că joacă marele mentor al acestui teatru, și l-am numit astfel pe Marcel Iureș, spectacolele de la ACT au întotdeauna o semnificație puternică, persistentă în memoria mea de spectator. Probabil și-n aceea a altora. Și, în majoritate, tineri.

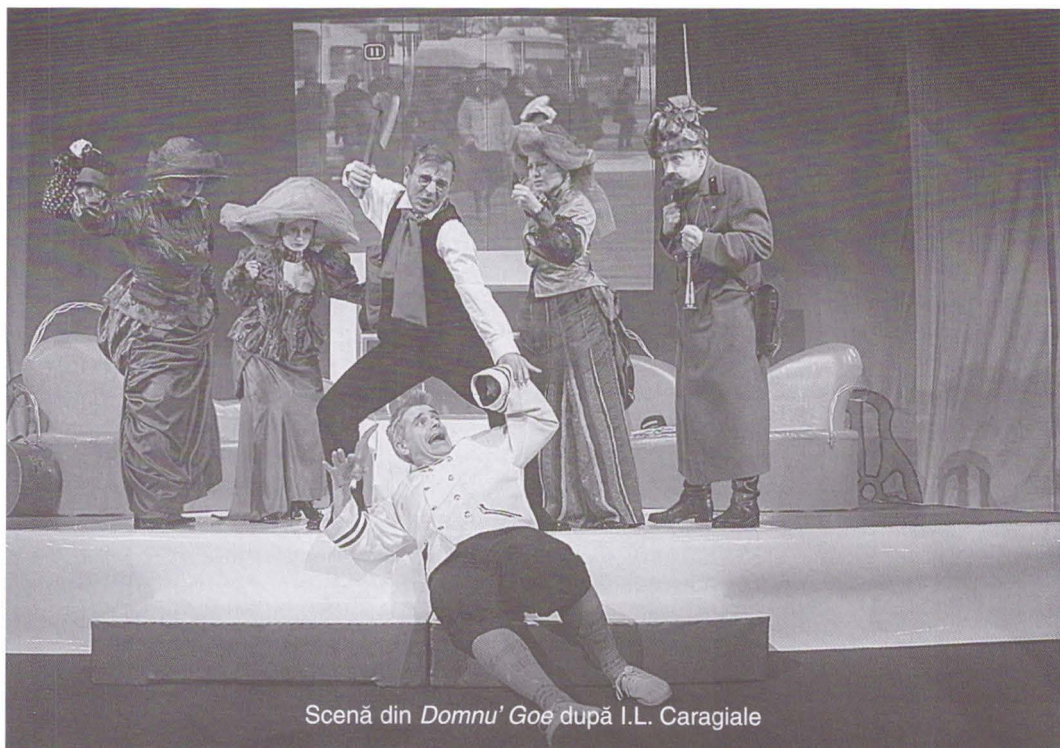
Marinela ȚEPUȘ

Un director care se apropie de nota maximă

De când este director, regizorul **Claudiu Goga** încearcă să facă, pentru Teatrul „Sică Alexandrescu” din Brașov, repertorii coerente, atractive pentru public și în limitele calității și ale bunului gust, astfel încât să nu dezamăgească nici critica de specialitate. S-a dovedit a fi un bun manager, teatrul său având vizibilitate puternică, în anii din urmă (spectacole bune și foarte bune, prezentă în festivaluri naționale prestigioase, un festival, cel de dramaturgie contemporană, excelent realizat). Ceea ce i se poate reproșa, poate fi cel mult un oarecare conservatorism, înclinația spre „teatrul (cu) poveste” și mai puțin (sau deloc) spre cel experimental. Însă nici măcar nu știu dacă această preferință pentru teatrul „așezat”, cu care „nu ai cum să ratezi”, poate constitui un defect, atâta vreme cât este de bună calitate. Important rămâne faptul că teatrul brașovean are o linie ce-l situează, în acest moment, cam între

Bianca ZUROVSKI și Mirela BORS în *Directorul S* de Emanuel Pârvu

Scenă din *Domnu' Goe* după I.L. Caragiale

primele cinci–șase din țară (alături de Teatrul Național din Sibiu, Maghiar de Stat din Cluj, cel Național din Timișoara, Naționalul clujean, Naționalul craiovean). Sigur că, spre deosebire de altele, teatrul brașovean „beneficiază” de o trupă extraordinară, cu actori puțini, însă, mai toți, foarte talentați, profesioniști și, ceea ce nu-i de colo, cu vârste diferite. (Este, observ, o tot mare, „penurie” de actori buni din generația celor peste 60 de ani. Or, Brașovul are câțiva artiști străluciți din această categorie: Mircea Andreescu, Costache Babii, Virginia Iltă Marcu.) În același timp, Claudiu Goga se străduiește ca, în fiecare an, să atragă talente noi. Reușește. Și mai încearcă să le ofere și roluri, astfel încât să nu fie tentați să părăsească locul după prima stagiune. Mai mult, deși este regizor, nu se teme să colaboreze cu nume consacrate precum Mihai Măniuțiu, Alexandru Dabija, Mircea Cornișteanu, Gelu Colceag, sau cu creatori din generația sa (Vlad Massaci, Dan Vasile, Cristi Juncu).

Ultimele două premiere nu ies din nota celor cu care ne-a (fost) obișnuit.

Prima, **Domnu' Goe**, dramatizare (destul de liberă) după I.L. Caragiale, poartă semnătura lui Dan Tudor, actor talentat, care se încapățânează să facă și regie, în ultima vreme, cu real succes. Spectacolul se adresează mai mult celor maturi, eventual tineretului, nicidecum celor mici. S-ar putea ca asta să-și fi și propus. În orice caz, este o producție creată cu multă imaginație, în registru grotesc, cu personaje caricaturale, ce stârnesc hohote de râs. Un râs cam scrâșnit, pentru că ne putem recunoaște unele ticuri, cam prea marea indulgență manifestată față de progenituri, nevoia permanentă de a fi în centrul atenției, micile flirturi de călătorie. Nu e nici pe departe ceea ce ne-am fi așteptat să vedem, este o abordare lipsită de prejudecăți a textului clasic. Ritmul alert, surprizele de tot felul, schimbările de situație, datorate mai ales inventivității regizorului decât specifice scriiturii ne țin trează atenția. Decorul simplu al lui Doru Zanfir – un (pseudo)compartiment de tren –, și costumele cu minime elemente clasice și moderne ajută mult la împlinirea spectacolului. Jocul actorilor este spumos, fără exagerări, exuberant. Este de remarcat lucrul în echipă. Actorii nu îngroașă liniile personajului, nu șarjează mai mult decât le-a fost îngăduit.

E o reprezentare pe care o urmărim cu plăcere și care, sigur, nu plictisește pe nimeni.

Cea de-a doua premieră, **Sectorul S** de Emanuel Pârveu, face parte din categoria dramaturgiei, mai rar întâlnită în România, aceea care se constituie pe potri-va distribuției. Scris, inițial, pentru interpreți bărbați, textul a fost adaptat, la Brașov, pentru actrițe. O schimbare interesantă, nu doar la nivel dramaturgic, ci și scenografic, pentru că barul construit pentru premiera absolută a devenit un mizer coafor de cartier, acum. De fapt, este anticamera morții, locul unde cei care își doresc să părăsească mai devreme această lume așteaptă verdictul final: eternitatea sau întoarcerea printre cei vii. Sinuciderea, abordată în registru comic-grotesc, pare mai ușor digerabilă. Doar pare, pentru că, privind în adânc, poți desluși realele întrebări pe care și le pune autorul și cărora chiar încearcă să le dea un răspuns. Scris cu nerv, textul se impune repede, conducându-ne pe firul propus de dramaturgul-regizor. Este un spectacol de profunzime, cu mici cârlige, cu momente comice, cu scene de o mare sensibilitate – în totul, un melanj care musai să impresioneze. Creat pentru spații mici, ai șansa de a te afla în preajma actorilor, simțindu-le respirația, observându-le fiecare grimasă. În felul acesta, interpreții sunt siliți să nu trișeze. Dramaturgul le oferă partituri interesante. Regizorul, din păcate, îi obligă, uneori, să facă prea mult. De pildă, Bianca Zurovski strigă, adesea, nejustificat, se agită prea mult, trăiește prea adânc. S-a vrut, probabil, o contranotă la

celelalte personaje. S-a izbutit doar parțial. Mirela Borș și Carmen Moruz își construiesc personajele cu migală, nuanțează cu măsură și nu se lasă furate de public. O pată de culoare o constituie apariția episodică a lui Relu Sirițeanu (un înger nonconformist, când zurbagiu, când blazat). Fără fi component al grupului dramAcum, Emanuel Pârvu își face, cu siguranță, loc printre tinerii dramaturgi în vogă. Nici ca regizor nu e rău. M-aș bucura să nu se piardă în masa amorfă a fostelor speranțe. Iar faptul că scena brașoveană este deschisă tinerilor cu potențial îi conferă directorului său un punct în plus. Ușor, ușor, Claudiu Goga se apropie de nota maximă.

Teatrul Dramatic „Sică Alexandrescu“ din Brașov – Domnu' Goe, după I.L. Caragiale.
Regia: Dan Tudor. Scenografia: Doru Zanfir. Cu: Gabriel Costea, Carmen Moruz, Mirela Borș, Oana Hui, George Custură, Marius Cisar.

Sectorul S de Emanuel Pârvu. Regia și ilustrația muzicală: Emanuel Pârvu. Scenografia: Bogdan Spătaru. Cu: Bianca Zurovski, Mirela Borș, Carmen Moruz, Relu Sirițeanu.

Mircea MORARIU

Pericolul retoricii sterile

Din excelentul interviu pe care Ciprian Marinescu l-a realizat pentru revista *atent* a Teatrului Național „Mihai Eminescu“ (publicație căreia același Ciprian Marinescu îi asigură o ținută demnă să pălească de invidie suratele ei de oriunde din Europa) cu Gregory Hlady, regizorul spectacolului **Îngerul de foc**, aflăm că artistul, născut în Ucraina, a fost un fel de picaro modern care, silit de duritatea regimului comunist din țara sa, a parcurs nenumărate spații geografice și teatrale, stabilindu-se acum în Canada. Dacă ar fi să găsim totuși invariabila vieții de artist a lui Hlady, aceasta pare să fie credința, dacă nu chiar obsesia pentru felul de teatru creat de Grotowski. În Ucraina s-a numărat printre participanții la realizarea spectacolului *Prințul Constant*, în care cei implicați s-au străduit să concentreze tot ceea ce știau despre maestrul polonez. Operație care nu a fost deloc pe placul *nacialnicilor* culturali ai momentului. Între 1984 și 1987, Gregory Hlady a studiat regia la Institutul de Teatru din Moscova, unde l-a avut ca profesor pe Anatoli Vasiliev. Or, așa după cum riguros subliniază Marina Davîdova în cartea ei *Sfârșitul unei epoci teatrale* (Editura *Nemira*, București, 2006), Vasiliev, unul dintre patriarhii teatrului rus din perioada sovietică, a fost marcat de experiența teatrală grotowskiană, înțeleasă ca mijloc de devenire existențială. Unul dintre spectacolele lui Vasiliev, intitulat *Don Juan sau oaspetele de piatră și alte versuri*, poartă subtitlul *Lecțiile lui Anatoli Vasiliev*. În gramatica respectivei montări s-au contopit concepțiile teatrale ale regizorului ce înțelege spectacolul într-o dublă articulație: a) ca *training* permanent al actorilor și b) ca tot suficient și din punct de vedere estetic perfect încheșat.

Cred că din aceste „lecții“ ale lui Vasiliev își trage, în bună măsură, seva spectacolul *Îngerul de foc*, adaptarea aparținându-i tot lui Gregory Hlady după